

UNIVERSUL LITERAR

SOSIREA MISIUNEI ENGLEZE LA SINAIA. — (Vezi explicația).

NOTELE SAPTĂMĂNI

Pe vreme de molimă

De la un capăt la altul al țării nu se vorbește de cât de holera. Urata molimă ne amenință pe toate granițele. Până acum pare că noi am scăpat. Autoritățile se dau de-a încetele luând măsuri de apărare și dacă ea însăși holera îngrozește, îngrozește mai abilită măsurile care de cari mai strasnice, meritele să deschidă ochii lumii asupra chipului cum să se ferească de boală. În cazul acesta puțină exagerare nu strică. De felul nostru suntem tembeli. Citim toate ordonanțele sanitare urmărind toate măsurile luate, dar din obiceiuri nu ne ținem. Holera? Lasă că ne apără stăpânirea! O să ajungă stăpânirea să fie nevoită să ne și spele.

Lucrul e fatal. Suntem încă prea aproape de vremea tembelismului turcesc și prea departe de energia occidentală. Și cu toate acestea nu suntem de loc departe de vremurile când molimile pustiau țara și ca pe vremuri și astăzi ne place viața cât mai patriarhală, cât mai ferită de convenționalismul civilizației. convenționalism în care am înglobat cu multă ușurință și civilizata igienă. Dar nu scriem rindurile aceste ca să facem procesul stării noastre înapoiate în ale curății, în ale igienii. Vrem să punem sub ochii cititorului un tablou foarte vorbitor, zăgrăvit nu de mult, al unor vremuri de nu de mult, de pe vremea ultimei molime ce a bântuit Bucureștii. Încercăm un fel de educație prin reprezentare; înțelegă-o cine poate.

Scrie Ion Ghica, în ale lui scrisori către Alexandri, despre Ciuma lui Caragea:

„A fost în multe rânduri ciumă în țară, dar anatele României nu pomenesc de o boală mai groasă decât Ciuma lui Caragea! Nicădată acest flagel n'a făcut atâtea victime! A murit până la 500 oameni pe zi, și se crede că numărul morților în toată țara a fost mai mare de 80.000. Contagiunea oare așa de primejdioasă în cât cel mai mic contact cu o casă molipsită ducea moartea într-o familie întreagă, și violența era așa de mare, încât un om lovit de ciumă era un om mort.

„Spaima intrase în toate inimile și făcuse să dispară orice simțământ de iubire și de devotament. Mama își părăsise copiii și bărbatul soția pe mâinile ciocilor, niște oameni fără cuget și fără frică de Dumnezeu. Toți bețivi, toți destrămații își atârnau un șervet roșu de gât, se urcau într-un car cu boi, și porniau pe hoție din casă în casă, din curte în curte. Ei se introduceau ziua și noaptea prin locuințele oamenilor și puneau mâna pe ce găseau, luau bani, argintării, ciacornice, scule, saluri, etc., fără ca nimeni să îndrăznească a li se împotrivi. Fugea lumea de dâncii ca de moarte, căci ei luau pe bolnavi sau pe morți în spinare, îi trântiau în car, clau peste grămadă, și porniau cu carul plin spre Dudeștii sau spre Cioptea, unde erau ordile ciumaților. Se încrețea carnea pe trup, auzindu-se grozăviile și cruzimile făcute de acești tâlhari asupra bieților creștini căzuți în ghiarele lor.

„Rare ori bolnavul ajungea cu viață la câmpul ciumaților. De multe ori o măciucă peste cap făcea într-o clipă ceea ce era să facă boala în două, trei zile!... Și poate că acei ucigși astfel erau mai puțin de plâns, căci mai mult erau de jale aceluia care aruncați vii în câmp fără așternut și fără acoperământ pe pământ ud și înghețat. Cale de jumătate de ceas se auziau țipetele și vaetele nenorociților din câmpul Dudeștilor!... „În urma mai multor scene oribile, neomenoase și bestiale petre-

cute la ordine, unde unul din acești fusese rupt cu dinții de un tânăr care apăra cinstea soției sale lovită de ciumă chiar în ziua nunții, și în urma revoltei ciumaților, cari au sărit cu parul și au omorât zece ciocli, autoritatea în sfârșit a luat măsuri de a organiza un fil de serviciu sanitar. Ea înființase câțiva vătășei însărcinați de a întovărăși pe ciocli, din casă în casă și acestia strigau de la poartă: „Să scoteți copiii!” Unul din ei într-un raport către șeful său, zicea:

„Azi am adunat 15 morți, dar n'am putut îngropa de cât 14, fiindcă unul a fugit și nu l'am putut prinde.”

„D'asupra orașului se rilica un fum galben și acru, fumul băligerului care ardea în curțile boerștii, și orașul răsună deurletul jalnic al căinilor rămași fără stăpân.

„La fie-care poartă era câte o sandră, un fel de gheretă, în care se adăpostea câte un servitor pus acolo pazarahidan (comisionar pentru târgurile de pâine, de carne și de zarzavaturi). Nimic nu între în curte de cât după ce se purifica la fum și trecea prin hărdăul cu apă sau prin strachina cu oțet.

„Ciocli, când treceau pe lângă o casă bogată, nu lipsiau de a arunca sdranțe rupte de la ciumați, ca să răspândească contagiunea. Ei nu se țemeau de molipsirea boalei, căci mai toți erau dintre acei cari zăcuseră de câte două, trei ori de acea grozavă epidemie. Ciuma, ca toate boalele mortale și lipicioase, ca vârsatul, ca tifosul, ca lingoarea neagră, foarte periculoasă întâia oară, devine puțin violentă la acei cari au mai fost loviți de ea.

„Jafurile și tâlhăriile oamenilor, direct sau indirect propuși la serviciul ciumaților, au fost nepomenite. Multe averi și case mari s'au ridicat în București după ciuma lui Caragea din sculele și banii bieților bolnavi.

„După un an, cam pe la Decembrie, boala a început a se domoli și lumea s'a readunat încetul cu încetul în oraș.”

„IUBIRE!”

E noapte și încă n'am aprins lampa.

Imi place să stau, în serile de vară, pe întuneric, până târziu, cu ferestrele deschise. Un vânt ușor abia atinge perdelele...

Iar mi-e dor s'o văd, și doar adineauri m'am despărțit de dânsa!... Fusesem și de dimineață să-l duc niște flori, ce i le făgăduisem. Le-am cules chiar eu. Erau pline de rouă. Mi-a ieșit, surzând, înainte: așa surăde ea în totdeauna. Ce divine surăsur! E atata lumină, atata fericiere în surăsul ei!... A luat florile și le-a mirosit. Pe ele strălucea încă rouă, și, se vede—că și în ochii mei o lacrimă, căci prea îi simțiam calzi!...

... Dar ea n'a observat!... Mai bine!

Cerul e albastru și grădina de sub fereastra ei mândră. Solipesc florile și toate par'că răd. Sunt gingașe și dragute, ca și stăpâna lor; ca și mânățele ce le îngrijesc și cantă de ele!

Cele albastre par mai dulci, poate unde seamănă cu ochii ei; dar și cele roșii sunt frumoase: în ele par'că se resfrânge primul ei surăs, — sfântul și încremătorul ei surăs...

... Și mă farmecă, mă bucură, mă îmbată toate florile astea. Imi pare că de-asupra lor plutește albastră rază de norec a ochilor ei.

Seară.

Stăm sub pomii înfloriți din spațioasa ale. Sus, luna și stelele; jos alle stele, ochii ei. O pasăre cântă duios. Pe noi ne încântă totul.

Verbim de seninătatea serei, de

tremurul terbel, de fluturașii albaștri, de cântecul păsărelei, de lumina lunii. Verbim de măreția naturii. Verbim de nesfârșitele dulci nimicuri... verbim de toate, numai de dragoste nu ne verbim. Numai glasul ei îmi sună dulce, tot mai dulce, și eu visez, în șoapta ușoară a serei și a adierilor mirositoare, privind în ochii ei...

Câteva clipe de tăcere ne fac sfioși pe amândouă: poate unde știm că suntem singuri stăm așa sfioși.

Ea rupe un firicel de iarbă, mai cată în zare, departe, visează parcă la ceva.

Câteva fire mai respirate din părul ei, tremură sclipitoare, par'că înfiorate în suflarea caldă a unui copilaș ce doarme. Zăbeste! Îi surprind zămbetul pe colțul gurei. Ea m'a observat, căci se rosește: pe obraji albi o rumenire ușoară se arată...

E liniște în jurul nostru, o liniște sfântă. Stați nemișcat, cu ochii în vag, și un gând trist mă fură. De-ar ști dânsa la ce mă gândesc eu, poate o'ar plânge.

Mă-amintesc de viața mea stingheră, de monotonia traiului meu; și simt atunci, par'că, nevoia să întâlnesc încă odată ochii ei dulci, mari, albaștri. Poate mâine voi fi iar singur.

... Zăbeste-mi azi, iubito, și lasă-mă să sorb nemărgenirea auzirii din ochii tăi, pe cari, — poate, — n'ei odată nu voi avea parte să-l sărut!...

Sunt singur, singur de tot. E noapte și nu pot să dorm. Ce bine-ar fi să-mi bată cineva în ușă, acum... Poate în inima ei s'a furia, pe neștiință, uitarea. Poate ea se gândeste aiurea acum; și în sufletul meu cât de viu trădește oea din urmă rază albastră a ochilor ei!...

... Și de s'er atinge cu vremea: toate s'ar atinge cu vremea, și am să mă îngrop în noapte iară...

... Și, atunci, am simțit pe obraji o lacrimă ferbinte: alunece domol, ca și cum ar fi voit să mă întârzie un pic... Asta a fost întâia lacrimă în care tremura, par'că, toată povestea iubirii mele, a tristei mele iubiri!...

Aseară, la despărțire, ea mi-a strâns mâna. Ce moale și albă... și cum aș mai săruta-o, când să-bovește o clipă în mâna mea!...

E iarnă și ninge liniștit. Nu-l vânt de loc și nici un zgomot, doar pacea ușoară lăsată de fulgii albi și în leneșă lor cădere. Se aștern, — ca și uitarea, — peste tot!...

... Și ninge; ninge într-una; ninge liniștit. Zadarnic caut mângăierea unei șoapte în nesfârșita mare a albei fulgueli.

Tăcere! tăcere!...

Stău la geam și mă las să mă ningă. Un fulg îmi cade pe obraz, și mă cutremur la sărutul lui rece. E o tristeță măreață, sfântă, în lina și sarbăda lumină a ternei!...

Mi-amintec de ziua despărțirii noastre. Plecasem, și în dimineața senină de vară, flutura o batistă. Așa! ne-am luat noi ziua bună. Nu ne-am strâns nici mâna.

Atât!

Cântău, pe urmă, păsărelele în câmp; soarele strălucea, și eu, — alurrit, — nu înțelegeam nimic din tot farmecul ăsta. Zgomot era în toată firea; doar sufletul meu se-adância tot mai mult în liniștea adâncă și grea a despărțirii!...

Și abia acum, — târziu de tot, — pricep de ce în tăcerea ninsorii e atata tristeță: în ea se oglindeste i-coana murei despărțiri.

... Par'că văd batista fluturând, albă, albă ca și zăpada.

... Și plâng, și plâng!...

Gr. I. Brănișteanu

SCRITORII VECHI

Trecutul și viitorul României

Discurs rostit la Paris în 26 Decembrie 1848.

— de C. NEGRI —

Fraților români,

Depărtați de darnicul sân al mamei patrii, dulce ne este astăzi o înol neperitoare amintire a *Marelui Ștefan*, domnul războinic, zidul creștinătății care care s'au sfărâmat, în trecerile lor, nenumăratele urgii ale păgânătății, zidul neclintit, în timp de 40 de ani au oprit învingerile sălbaticelor cohorte musulmane, cari aveau de țintă cotopirea Europei.

Și însă care a fost răsplata noastră pentru atâtea lupte crâncene? — Numai prestigiul istoric, — căci sângele vărsat pentru Europa este acoperit cu o neagră uitare. Adâncă pildă că pe nădejdea și pe ajutorul altora să nu cate în zadar a se rezuma suferința omenire!

Căți alți domni pământeni au luat parte la acea îndelungată luptă pentru sfânta cruce!... Nume strălucite, cari vor rămânea veșnic neșterse din inimile fiilor României, pe cât timp va mai bate în lume o inimă de Român!

Mircea, mare în pace, mare în răz-

boare!

Mihail Viteazul, fruntea fetei vitej, biruitor a sute de mii de dușmani cu o mână de fruntași ca și el, nepăștorii de moarte!...

Novac Hatmanul, mâna dreaptă a lui Mihail, el care strigă înaintea unei crunte loviri: „Agerii mei frați! de cât a viață cu rușine, mai bine zece morți cu cinste!”

Și însă inima-mi mi se împovără de mâhnire, când gândesc că acel Mihail de care în vremea lui poporul cânta:

„Viteazul Mihail
Sare pe șapla cal
Și strigă Banatul, val!”

Acel Mihail purta foc și sabie în Moldova!... Asemenea Ștefan, însuși marele Ștefan, purta sabie și foc în țara munitenească, — țara de frăție!... Crunta neamire, dintru care isvoacă în urmă alăbirea și robirea amânduror țărilor, — căci cine le-ar fi călcat, la un loc fiind ele, când în parte fie-care imprăștiă grozava spaimă!...

Mateia Basarab al Vlașiei și Vasile Lupu al Moldovei, vrednici de străbateră veacurilor, înfrângeau școlii spre luminarea neamului, școlii prin care mult mai temeinic se ridică un popor, de cât prin crudele mijloace de sânge și de stărpire!...

Ei înzestră școlile cu averi de moșii, — astăzi prada unor călugări greci de prin munții lumii!... Dar bun este Dumnezeuul părinților noștri!

Veni-va odată ziua dreptății, unde fie-care să rămde cu ale sale!...

Fraților, astăzi e ziua Sfântului Ștefan, azi e sărbătoarea domnului Ștefan cel Mare, acest fiu al unei mame române, care, înfrânând glasul inimii, sicea după zădăriile cetății Neamului: Mergi, fiule, de te bate cu dușmanii fără noastre și să nu mi te întorci de cât mort învins sau viu învingător!

Azi e ziua să serbăm sfânta aducere aminte a atator bărbați de slavă, care ne-au păstrat o patrie dulce și frumoasă.

Așezați, precum suntem, în mijlocul indoitului despotism al Europei și al Asiei, să ne dăm împreună frățoasca ajutoare mână de Unire și să zicem cu toții:

Trăiască Moldova! Trăiască Vlahia! dar învrednicească D-zeu să putem striga într-o zi: Trăiască România Unită!

Atinți, fraților, soarele luminii va pătrunde și va imprăști adâncul întuneric, în care zăcem; atunci nu

mai vom fi ceia ce trebuie să fim, adică: fiul unei singure și puternice Moșii.

In visurile mele înflorit se arată viitorul României. Suntem milioane de Români! Ce ne lipsește, ca să ajungem un neam tare? Unirea, numai Unirea!... să trăiască dar Unirea Românilor!

Urarea și închinarea mea este ca această strălucită zi, în care ne-am adunat ca să serbăm falnică umbră a lui Ștefan, patronul faptelor mărețe. — această zi să fie și pornirea unei strâns încheștate legări între noi de a lucra cu toții la ridicarea din țărână a României și de a ne trezi în sfârșit la glasul eroicului său trecut, strigând cu toții: Trăiască Unita Românie!

CÂNTECE

— De A. Petöfi —

I

Ce serpuște prin livadă?
— E răuțelul cristalin!...
Dar pe obrazul dragei mele?
— Lacrimi de jale și de chin!...

Si răul curge tot într'una
Pe unde-l duce al său val,
Si înfloresc pe câmpuri roze
Inveselind întregu-și mal!...

Dar voi, — o, lacrimi amare! —
Ce n'treaga-mi viață-o chinuți,
Obraji roși ca trandafirul
Incel-inceț mi-l vestejiți!...

II

Sălbătăcie n'tunecoasă!
Si drumul tot cotește n'tr'una!
Pășesc pe-aici cu pas nesigur...
— De n'a îndrepta pe cale numa?

Pe cer miimi de stele; ochi-mi
Tot cată n'ncetat în sus:
— Imi arătați, voi, stele, calea,
Nădejdea n' voi dacă mi-am pus?

Mult măi frumos, — plină de splendoare,
— Mi-au licărit două ochi de fată;
...M'am încălzit prea mult într'ansă
Dar mi-au răpit fericea toată!...

Trad. de Gr. I. Brănișteanu

MÂNA DE MORT

de
GUY DE MAUPASSANT

Cu vre-o opt luni înainte, amicul meu Louis, invită într'o seară pe mai mulți studenți, colegi de ai săi. Băurăm puș, fumarăm, discutarăm despre artă, despre pictură și din când în când răsună câte un cântec vesel, sau vre-o anecdotă, lucru nelipsit într'o adunare de tineri. Deodată ușa se deschise pe neașteptate și unul din prietenii mei intră ca un vârtel în odă.

— De unde credeți că vin eu? ne strigă el.

— Aș îndrăzni să mă prind că vii dela Mabelle, răspunde unul.

— Nu, ești foarte vesel, trebuie să fi pus mâna pe ceva bani, sau ai înmormântat pe unchiul tău, replică un altul.

— Te-ai îmbătat, intrerupse un al treilea și fiindcă ai simțit pușul lui Louis, ai venit să continui beția.

— Vă înșelați, eu vin din P..., din Normandia, unde am fost opt zile și de unde aduc un mare criminal, pe care cu învoiala voastră vi-l prezint.

Cu aceasta scoase din buzunar o mână de mort; era o priveliște înfricoșătoare, o mână neagră, uscată, foarte lungă și foarte adusă, ale cărei vine nespuse de puternice, se țineau între ele printr'o piele ca pergamentul; unghiile galbene și lungărețe se țineau încă pe degete. În total, făcea asupra privitorului impresia unei mâini de criminal.

— Inchipuți-vă, zise amicul, deunăzi sa'n licitat lucrurile unei vrăjitoare, bine cunoscută în întregul

FUNCȚIONARIII NOȘTRI

D-1 AL. COTTESCU

Șeful imensei administrații a căilor ferate, prin însăși funcțiunea sa, ocupă în Stat unul din rangurile cele mai înalte și rangul acesta devine cu atât mai superior cu cât directorul general al căilor ferate se bucură de mai multă autoritate, prin capacitatea și prin activitatea sa.

Acesta este cazul actualului director al căilor ferate, d. Al. Cottescu.

Ocupând unul din cele mai înalte ranguri în corpul nostru tehnic, inginer inspector-general, d. Cottescu s'a remarcat de mult nu numai prin vastele sale cunoștinți, ci și prin calitățile sale de bun administrator.

Ajuns în capul administrației căilor ferate, d. Cottescu a avut prilejul să-și valorizeze înaltele d-sale aptitudini și pare că întreaga administrație ce conduce se resimte de chipul

cum d. Cottescu înțelege a-și pune în vileag autoritatea, după cum par a se fi schimbat în acea administrație și raporturile dintre membrii adevăratei armate de funcționari și impiegați ce o compun.

Aceea ce în nici un caz nu i se poate imputa actualului director al căilor ferate este lipsa de activitate. Înaltul funcționar nu și-a preocupat nici o dată activitatea și căutând a cunoaște totdeauna, prin el însuși, tot ce interesează administrația sa, a putut aduce soluții tot atât de folositoare și acelei administrații și tuturor celor ce prin interese vin în contact cu dânsa.

În asemenea condiții vasta administrație se poate felicita și mândri de a avea în fruntea ei o personalitate de valoarea d-lui Al. Cottescu.

Ygrec.

ținut. Despre vrăjitoare umbla svonul, că odată cu asfințitul soarelui ieșea călare pe mătură și ferma vabile, care, după placul ei, dădea lapte verde sau albastru.

Această vrăjitoare ținea mult la această mână, care, precum spunea, era mâna unui mare criminal, executat în 1736, fiindcă și aruncase soția într'un puț și pe preotul care-l unise cu ea îl spânzurase în turnul bisericii. După această îndoită crimă cutreeră lumea, și în viața lui tot atât de scurtă pe cât de emoționantă, jefui douăsprezece drumești și arse de vii vreo douăzeci de călugări într'o mânăstire.

— Și ce vrei să faci cu această mână? — îl întrebarăm cu toții.

— Voiți pune-o la sonerie să-mi înspăimânt creditorii.

— Dragă amice — zise Smith Henric, englezul flegmatic — mâna această cred că este pastramă de boi, care a fost preparată după moda cea nouă; te povățuesc să faci supă dintr'ânsa.

— Nu vă faceți bătae de joc, domniș mei, zise un student-doctor, care era beat turtă; te sfătuesc, Petre să îngropi în mod convinișos această rămasășă a corpului mort, de nu voiești ca acela cui îi aparține, să vie după ea. Probabil are și ceva molipsitor asupra ei; ounoști proverbul: cine a ucis, va ucide mai departe.

— Și cine a băut, va bea mai departe — zise gazda și-i umplu paharul studentului. Acesta l' desertă și se rostogoli sub masă. Petre își ridică paharul, se închină în fața

mănei și îi adresa următoarele cuvinte:

— Beau, într'u cea mai apropiată întvedere cu acela cui îi aparții!

În curând subiectul convorbirei se schimbă și, în fine, amicii se înprăștiară cu încetul.

II

A doua zi, pe când trecui pe dinaintea locuinței amicului meu, mă urcai la el. Erau orele două, el fuma și citea.

— Ce mai faci? — îl întreba.

— Bine? răspunde.

— Și mâna?

— Mâna? Veți fi văzut-o la soneria ușii, unde am ținut-o aseară, la sosirea mea acasă. Inchipuște-ți prietene; unul din voi și-a făcut desigur o glumă cu mine, căci mi-a sunat pe la miezul nopții. „Cine-i afară?” — am întrebat, și de oarece nu primii răspuns mă culcai iar și adormii.

În clipa aceasta sună iar. Gazda, un om grosolan, obraznic, intră fără nici un salut.

— D-le, se adresă prietenului meu, te rog să iei jos imediat mâna cea de mort, pe care ai ținut-o de sonerie. căci altminteri aș fi nevoit să te rog să-ți cauți locuința.

— D-le — răspunde Petre cu vrednicie, — d-ta insulți pe acela cui îi aparține mâna. Știi că această mână a fost a unui domn mare?

Gazda eș fără a spune un cuvânt. Petre îl urmă, luă jos mâna și o ținut pe soneria din camera lui de dormit.

— Această mână, zise, mă face gânditor. În fie-ce seară, înainte de

a mă lăsa odihnei, trezește gânduri serioase în mine.

După o oră părăsii pe amicul meu și mă îndreptai spre casă.

III

În noaptea următoare dormii destul de rău; eram susceptibil, nervos, tresării de mai multe ori din somn; într'una din clipe crezui că cineva s'a furișat în camera mea și mă sculai să mă uit pe sub pat și sub scriin. În sfârșit pe la orele șase dimineata când începuse a mă fura somnul, o strașnică lovitură în ușă mă făcu să sar din pat. Era servitorul prietenului meu, care în costum de noapte intră la mine palid și înspăimântat, strigându-mi bocind:

— O, d-le! L'au ucis pe sârmanul meu slăpân!

Mă îmbrăcai în grabă și mă dusei la Petre.

Casa era plină de oameni. Se cerceta, era mișcare mare, toată lumea vorbea, fiecare discuta cazul în felul cum îl pricepea. Cu mare greș ajunsese la ușa lui Petre. Ușa era păzită; înmispusei numele; mă lăsară să intru. În mijlocul încăperii stăteau patru polițiști cu carnetele în mâini; examinau totul, vorbeau între ei pe șoptite și notați lângă pat, unde Petre era lungit fără cunoștință. Nu era mort, dar înfățișa o priveliște îngrozitoare. Ochii săi mari deschii se holbau par'că asupra unui „ceva” nedeșluit, spăimântător; degetele i se încheștasera, corpul lui de la bărbie în jos era acoperit cu un cearșaf, pe care-l ridicai. Pe gâtul i se zăreau urme de unghii, care pătrunseseră adânc în carne; pe cămașe, câteva picături de sânge.

În clipa asta făcui o observație; din întâmplare imi căzu privirea pe soneria camerei de dormit; mâna de mort nu era acolo. Desigur medicul vor fi luat-o ca nu cumva să se înspăimante aceia cari intrau aici, căci mâna într'adevăr era înspăimântătoare de văzut. Nici nu căutai să aflu ce s'a făcut cu ea.

IV

În ziua următoare tăiai dintr'un ziar articolul ce vorbea despre această crimă și cuprindea cu deamănunțime tot ce poliția putuse stabili. Articolul suna astfel:

„O monstruoasă crimă s'a săvârșit ieri asupra unui tânăr student în drept, d. Petre B., membrul uneia din cele mai bune familii burgheze din Normandia. Tânărul a sosit acasă aseară la zece; servitorului îi zise să-l lase singur, spuse că se simte cam rău și se culcă. Pe la miezul nopții servitorul se deșteptă la chemarea stăpânului său; clopoțelul era sguduit cu violență. Cuprins de frică, aprinse lumânarea și așteptă. Sunetul se intrerupse pentru o clipă, apoi reincepă cu așa o furie, încât servitorul se înspăimântă, fugi din odă și sculă pe portar. Acesta înștiință imediat poliția și peste un sfert de ceas două agenți sparseră ușa.

O priveliște înspăimântătoare se înfățișă ochilor lor; mobilele erau răsturnate și toate semnele arătau că o luptă înverșunată avusese loc între victimă și agresor. În mijlocul camerei zăcea nemișcat tânărul Petre B., cu fața în sus, corpul țepăn, chipul palid ca de mort și cu ochii holbați; pe gâtul lui se vedeau urmele a cinci degete. Doctorul Bourdean, pe care-l chemară îndată, a spus că sugrământorul trebuie să fi avut mâinile nespuse de uscate și puternice, căci degetele, ce lăsaseră în carne niște urme adânci ca de gloanțe, aproape se atinsesera. Alte urme n'au rămas, făptuitorul deasement nu e de găsit. Poliția urmează cu cercetarea.”

V

A doua zi citii în ziar: „Pe d. Petre B., victima fioroasei crime despre care am vorbit ieri, a reușit, după două ore de silințe, d. dr. Bordeau, a-l readuce la viață. Viața nu-i este primejduită, se puș însă temeri pe creerul său. Nici cea mai mică urmă despre făptuitor.”

Sârmanul meu prieten a înebunit într'adevăr. Timp de șapte luni îl vi-

Atrez zilnic la spital, unde l-am internat, însă spiritul său nu s'a mai întors nici o clipă. În nebunia lui bolborosea cuvinte ciudate, și ca orice nebun își avea și el ideile fixe, credea că o fantomă se ținea pe urmele lui. Intr-o zi fui chemat grabnic și mi se spuse că e pe sfârșite; se afla în agonie. Cam vre-o două ore rămase liniștit, apoi se ridică din pat de odată brusc, cu toate că ne dădurăm osteneala de a-l reține și înghiontind cu coatele în juru-i, începu a striga cuprins de o groază neînțeleasă:

— Ia-o! Ia-o! Mă ucide! Ajutor! Ajutor!

Răcnind, făcu de două ori înconjurul odăilor, apoi se lungi cu fața la pământ, mort.

De oare-ce era orfan, fui eu însărcinat cu transportarea corpului său în micul sat P., în Normandia, unde se odihnesc părinții săi. Din satul acesta venise atunci seara, când ne găsi în casă la Louis, unde băurăm puș și ne prezintase mâna de mort. Corpul îl puserăm într'un sicriu de plumb și cu patru zile în urmă, mergeam trist cu bătrânul preot, care îi dăduse lui primele morale, în cimitir, unde i se săpa groapa.

Era o vreme minunată; aerul azuriu strălucea senin, păsărelele cântau pe ramurile copacilor, sub cari noi adunam cu punții dode în copilarie. Avul senația că îl văd pitulându-se pe lângă uluci și eșind prin mica spărtură ce era la capătul cimitirului, unde se îngroapă săracii, apoi întorcându-se acasă, cu buzele înegrite de zeama fructelor mâncate. Mă apropiă de o ramură, erau dode pe ea; rupsei una fără să vreau și o mâncai. Preotul își răsfoi cartea și îngână încet o rugăciune. La capătul șirului de copaci zărirăm târnăcoapele groparilor, săpau mormintul. Deodată ne chemară într'acolo, preotul își închise cartea și grăbirăm mai tare, să vedem ce voi. Găsiserăm un cosciug, dintr'o lovitură de târnăcop îl deschiserăm capacul și văzuserăm un schelet neobișnuit de lung, culcat pe spate, care ne privea fioros cu ochii să sticloși. Mă cuprinsu o oare-care desgust, nu știu de ce nu mi era frică, însă teamă simteam.

— Ia priviți! — zise unul din oameni — acestui individ i-au tăiat mâna, iat-o aci.

Ridică acea mână uriașă și uscată de lângă cadavru și o întinse spre mine.

— Măi, auzi, zise celalt răsând, ar putea crede omul, că te fixează și că ar voi să sară de gâtul tău, ca să-ți dai mâna înapoi.

— Amicilor, zise preotul, lăsați mortul în pace și închideți sicriul, săpăm aiurea mormintul lui Petre.

A doua zi terminați totul și mă reîntorsei la Paris, după ce lăsați cincizeci de franci bătrânului preot, spre a sluji o liturghie întru fericirea sufletescă a aceluia cărui i-am tulburat somnul în mormint.

Traducere de Iosif Șarvary.

CUGETĂRI

Dumnezeu ne-a dat două comori spre a susține greutatea vieții: somnul și speranța.

Voltaire

Bogația e ca apa de mare: cu cât o bei mai mult, cu atât îți crește setea.

Schopenhauer

Tot ce merită să fie făcut, merită și să fie bine făcut.

Chesterfield

Răspunde ca sticla la toate loviturile soartei, dar împotrivesc-te lor ca arama.

Victor Hugo

E mai trebuitor să studiezi pe oameni de cât cărțile.

La Rochefoucauld

Cine nu are caracter nu este un om, ci un lucru.

Chamfort

CÂNTEC

Nu mă întreba dacă mi-ești dragă
Când te privești în ochii măi lung;
Să mi spui dorul fără margină
Cuvintele-mi în veci n'ajung.

Ci tu dând gură tale farmec,
La-mă mâinile și, ca într'un vis,
Pe inimă-mi și-apeacă capul
Și-ascultă glasul ei închis.

Și de vei auzi ecoură
Prevestitoare de furtună,
Să nu te nămești, nici o clipă,
Cu dulci nădejdi să mă năunun.

Iar dacă ruși se naltă 'n taină
Doar pentru viața mea și-a ta
Atunci încearcă-ți vrerea 'n suflet
Și întreabă-te de poș erta!

P. Dănescu

VIAȚA 'N GLUMĂ

Savanții noștri

Este bine, ce spun, este absolut indispensabil să se specializeze cineva, dacă vrea să ajungă ceva în ziua de azi.

Să se specializeze în ce?

În ori ce.

Altă dată am văzut — și dacă nu noi, au văzut părinții noștri — pe bărbier fiind în același timp frizer, spîter, doftor, firurg, dentist.

Acum sunt specialiști pentru bărbierie, spîterie, doftorie, chirurgie, pentru dinți, ochi, bătătură, etc.

Tot așa sunt specialiști în pictură, în literatură, în știință.

Cutare pictor nu zugrăvește decât cu galben: iarbă, pălăgele roșii, incendii, apa...

Cutare sciitor nu scrie decât subiecte rustice: sezători, părueli, five o'clockuri la Sinaia, găștele pe balta...

Cutare istoric nu se ocupă, de când a început să scrie, de cât de problema de a ști dacă Vlad Tepeș își ascutea parii la capul cel gros sau la cel subțire.

În calitate a d-sale de savant, d. Buchineanu se specializase în studiul planetei Marte și mai cu seamă în acela al viețuitoarelor trăitoare pe suprafața ei și în particular al animalelor și în special al puricelului.

Raportul său la Academie asupra recentelor lui descoperiri în această ordine de idei a fost un triumf.

Să ni se îngăduie să cităm câte-va extrase.

„Domnilor, planeta Marte a trecut prin aceleași faze de evoluție ca și pământul. Prin consecință, compoziția ei fiind aceeași, se găsesc pe dânsa aceleași ființe ca și cele trăitoare pe planeta noastră și, între altele, puricele. Toate aceste ființe însă, dieră de-ale noastre prin anumite amănunte ce pot fi până la un punct precizate.

„Marte e mai departe de cât noi de soare: 227 milioane, în loc de 169. Acolo e deci mai frig. Părul puricelului trebuie deci să fie acolo mai lung și mai des.

„Presiunea atmosferică pe Marte e mult mai mare ca pe pământ. Diametrul lui Marte nefiind de cât de 6.735 kilometri, în loc de 12.736 la noi, rezultă că, la forță egală, un purice marțian sare de două ori mai sus de cât puricele terestru. Agilitatea aceasta sporește greutatea Marțienilor de a-l prinde și deci de a-l extermina. Este deci de prevăzut că numărul lor e mult mai considerabil printre ei. Prin consecință Marțienii se scarpină mai mult. Prin faptul acesta pielea lor... Dar aceasta va face obiectul altei comunicări. Să revenim la purice.

(Aplauze prelungite)

„Dar, domnilor, — și aceasta e partea interesantă — reese că anotimpurile fiind mult mai lungi, puricele are mult mai multă vreme să

procreze și să se desvolte, înainte ca rigorile iernei să ne distrugă tinerii indivizi.

„Dacă se apropie această constatare de cea de mai sus privitoare la agilitatea lor, se vede că numărul puricilor pe Marte crește în mod extraordinar. Războiul ce Marțienii trebuie să le poarte, trebuie să fie îndăvîit. Aci intervine legea selecțiunii speciei.

„Numai indivizii cei mai robusți și mai bine pregătiți pentru luptă scapă sau rezistă. Astfel, tipul puricelui ce se întâlnește acolo e cel mai frumos al speciei. El este, de sigur, mult mai mare de cât al nostru. Aceiași lege, de altfel, e comună la toate celelalte insecte, și dacă mi-aș permite să înaintez o ipoteză poate hazardată, aș spune că acele canaluri, faimoase canaluri de pe Marte au fost săpate... dar tin să rămân în domeniul științific și să nu vorbesc de cât de fapte exacte.

„Să revenim încă o dată la purice și să conchidem.

„Puricele marțian — *pulex mar-tianus* — este o insectă...”

Ahia dacă s'a mai putut anzi sffrșitul comunicării eminentului savant Buchineanu, întrerupt cum a fost de aplauzele frenetice ale ilustrilor săi colegi. Astfel, cu o legiti-mă mândrie citi a doua zi cu scufia în cap, încă în pat, ziarele de dimineață cari făceau darea de seamă a acestei memorabile sedinți.

La un oare-care moment își întrerupse lectura. Ceva negru căzuse pe hârtie.

— Ce este asta? întrebă el.

— Asta? Ce să fie? Un purice! Și răspuse credincioasa lui soție care, ca bună gospodină, se sculase mai de dimineață și și vedea de casă. În același timp, cu degetul miuit, prinse insecta.

— Uite... uite... exclamă Buchineanu, e curios! N'am văzut nici odată un purice... Dă-mi te rog, puică, o lupă... Ași vrea să-l examinez.

Adaptare de Costache Glumăci

O moștenire de 30000 dolari

— de MARK TWAIN —

— Urmare —

Și primul păcat fără după sine și altele. Bogațiile mari sunt în totdeauna și ispite mari și duc la pierzare pe cei ce nu sunt obișnuiți cu ele. Așa dar soții Foster intrară adânc în păcat și necinstea ziua sfântă (1). Începură lucrul cu învierșnare, căutând în portofoliu. Ce măreață listă de valori! Drumurile de Fer, Transatlanticul, Petrolurile, Cablurile interoceanice, Arama, Oțelul!!

Doză miliarde!! Și totul pus în afaceri sigure, în întreprinderi cunoscute, înfloritoare, dând dobânzi mari și dividende frumoase! Aveau un venit de 120 milioane anual!

Alek, văzând aceasta, oftă adânc de bucurie și zise:

— E oare de ajuns? — Da, Alek.

Dar cum ce mai facem? — Ne oprim? Să ne retragem? — De sigur.

— Sunt și eu de părerea ta. Munca cea mare s'a sfârșit. Acum să ne odihnim și să ne folosim de banii ce am strâns.

— Foarte bine... Alek? — Poffim, dragă?

— Cât putem să cheltuim din venit? — Tot.

La răspunsul acesta, bărbatul se simți ușurat de o mare greutate și, atât de mare îi fu bucuria, încât nu putu să spuie o vorbă.

De acum încolo urmară să necinstească ziua sfântă. Pasul d'întăiu e cel mai greu, pe urmă... În fie care Duminică de dimineața până seara făceau planuri în ce fel să întrebunțeze venitul. Și nu se opreau din aceste nespuse de desfătătoare indeletniciri decât tocmai târziu noaptea. La fiecare sedință Alek puneva câte-va milioane deoparte pentru fapte

filantropice și religioase, iar Sally întrebunța milioane pentru afaceri cărora la început le dote un nume dar pe care acum le trecea toate la „Diverse chetueli”.

Ocupațiile acestea fură cauza unor mari cheltuieli de petrol.

Câtva timp Alek fu puțin plătisită, dar după câteva săptămâni nu se mai sînchisi de aceasta; totuși fu mahnită, intristată, rușinată, dar nu zise nimic. Era un lucru atât de neînsemnat! În adevăr, Sally lua petrolul de la magazin, era hot.

Așa se întâmplă în totdeauna. Bogațiile mari, pentru oamenii cari au fost săraci sunt ispite mari. Înainte de a se fi îmbogățit le-ai fi putut încredința un litru de petrol, dar acum... să aruncăm un vâl asupra acestor mici slăbiciuni ale conștiinței lor. De altfel, de la petrol la mercur e mult. Sally aduse și câteva mere. Apoi o bucată de săpun, un kg. de zahăr... Ah! ce ușor e să mergi din rău în mai rău.

În vremea acestea, câteva întâmplări arătară mersul averei soților Foster. Închipuita casă din cămăruzi pierise, și acum se înălța un mare castel de piatră, acoperit cu ardeze. Puțin după aceea nici castelul nu le mai plăcu; se ridicară alte clădiri, nămitoare, regești, din ce în ce mai înalte, mai mari, mai frumoase, și fiecare fu înlocuită prin cealaltă, până ce se înălță mândru și măreț un palat de o arhitectură minunată. În timpuldin urmă vizitorii noștri își zidiseră un castel ideal. Se înălta pe un deal într'un ținut depărtat, lângă o pădure, iar în vale serpuiau frumos apele argintii ale unui râu... ca parc aveau o țară întinsă. Era în adevăr castelul din povesti.

Necentenit plină de oameni vestiți, această locuință încântătoare se afla la răsărit, spre Newport Rhode Island, în mijlocul Țării Sfinte, a aristocrației americane.

De obicei își petreceau aci Duminica, iar restul vremii se duceau în Europa sau făceau câte o preambulare în strălucitorul lor iacht. Ei își ordonaseră astfel viața, șase zile o iută josnică, materială, meschină, iar a 7 a zi, în cetatea visurilor.

Iar în viața lor de toate zilele rămăseră săgători, economi, rânduși în toate. Urmară a se duce la biserică presbiteriană lucrând pentru succesul dogmelor ce propovăduia. Dar în viața lor închipuită duceau o viață neorânduită, nereșpectând decât ceacele dicta lumii plac. În privința bisericilor, Alek nu-și prea schimbă părerea, în schimb însă fură dese gusturile lui Sally. Alek, în visul ei, se făcu de religie catolică, din cauza luxului și al ceremoniilor care o atrăgeau.

Generozitatea soților Foster începu îndată ce se îmbogățiră, dar pe măsură ce le creștea averea, deveniră de o dărnice nemai pomenită: Alek înființa câte două-trei Universități în fie care Duminică, vre-o câte-va spitale, dese ori și câte o catedrală. Intr-o zi, Sally exclamă vesel, dar fără să se fi gândit mult:

— Trebuie să fie prea frig, pentru ca o zi să treacă fără a nevastă-mea să trimeată un vapor cu misionari în China, spre a hotărâ pe Chinezii să se lase de confuzianism, trecând la creștinism!

Cuvintele acestea puțin politicoase și ironice jigniră atata pe Alek, în cât se retrase plângând. Aceasta îi merse la inimă: în rușinea-i jalnică și-ar fi dat toată averea, pentru ca fraza aceea nenorocoasă să nu-i fie ieșit din gură. Ea nu-l dojenise de loc și asta îi făcea și mai rău. De câte o intristase el? Tăcerea aceasta mărinimioasă care-l fusese singura împotriviare, îl neliniștea și mai mult, aducându-și de odată aminte tot trecutul lor jalnic dinainte de a fi bogăți și apoi isvorul de bogație. Și fiind-că amintirile acestea se făceau din ce în ce mai dese, simți cum i se roșește fața de rușine, căci se înjosise mai mult de cât ar fi putut crede.

GALERIA ARTIȘTILOR ROMÂNI

D-1 ION NICULESCU

Ce frumoasă fusese viața ce dusese ecua sa, semănată de fapte frumoase, cu ținta spre ideal... dar viața lui, ce ușuratică, egoistă, desartă, nedemă fusese... tinzând în totdeauna spre tot ce fusese mai josnic, mai mârșav! Nici odată nu făcuse un pas spre bine, ci în totdeauna își urmasse drumul amețitor spre prăpastie din ce în ce mai rău!

Își compară faptele cu ale nevestei sale și se indignă de ași fi bătut joc de dansa, ei! El n'avea dreptul să impute ceva darniciei Alek! Ce putea să spună că a făcut el până acum? Iată: în timp ce nevastă-sa clădea prima biserică, el împreună cu alți milionari înființa un Poker-club unde perdeau sute de mii de dolari și era mândru de ruinele ce-și făcuse în modul acesta. Când ea înființa prima universitate, ce făcea el atunci? Ducea o viață risipitoare de plăceri ascunse, al căror scandal fusese mare. Dar când ea înființa azilul de infirmi? Vai!!! Dar când stabila statutele societății pentru ridicarea sexelor? Da, da, ce făcea el atunci? Dar când ea ajutată de soc. W. C. T. U. se trudea să desființeze alcoolismul? Era beat mort atunci!! În sfârșit în momentul când femecea aceasta neobosită, nobilă, care zidise peste 100 catedrale, era primită de Papa la Roma și primea cu drept cuvânt Roza de aur..., el... el, unde era?... La Monte-Carlo!!

Se opri. Nu mai avu puterea să urmeze. Nu mai putea să îndure povara unor așa grozave amintiri. Se sculă. Luase o hotărâre, toate aceste taine trebuiau să fie desvăluite, toate aceste păcate, mărturisite. Nu va mai duce traiul de până acum. Se va duce să-i spună tot ce avea pe suflet.

Ceea ce și făcu. Îi povesti totul. Plânse pe senul ei, plânse cu hohot, genu și-i ceru ertare. Fu o clipă grea pentru dansa și lovitura ce simți fu de o putere nemai pomenită, în căut se îngălbeni și era să-i vie rău, dar se stăpâni... La urma urmei nu era el bărbatul ei iubit, averea ei, tot ceea ce iubea ea mai mult, cu care trăise mereu? Îi certă. Simți totuși că nu va mai fi nici odată cel de odinioară: putea să se căiască, dar nu să se schimbe... Dar cât de decăzut, de josnic era, nu era el singurul ei bun, idolul ei, amorul ei??

Ea îi zise că era sclava lui și îi deschise bratele.

(Va urma).

Theo Murgeanu—

POVESTEA UNEI CRIME

de
MAXIM GORKI

I

Intr-o zi la prânz, zise mama către Ionică Kuzin: „Hotărât, trebuie să mergi la oraș, Ionică!”

Maxim Gorki

— La ce? întrebă Ionică, zvârlind cartoafa dintr-o mână în alta.

— Ia-ți securea și te pregătește.

— De-alde noi cu securile sunt mulți acolo!

— Atunci ia lopata... în curând se vor umplea ghețăriile... Poate vei tăia lemne, sau vei face altceva... în chipul acesta îți vei găsi și tu bucată de pâine... încearcă Ionică!

Ionică însă-și avea poftă să meargă la oraș, dar nu răspunse nimic bătrânei. În timpul celor două săptămâni ce trecuse de la moartea ta-

lucii său, ajunsese la cunoștința neafârării sale. La praznic băuse rachiu întâiași dată nepedepșit și acum se preumbla prin sat, cu pieptul scos și vorbea cu mârșă în fraze scurte cum făcuse tatăl său...

După masă, începu mama a-și drege cojocul. Ionică însă se sui pe cuptor și cam după o jumătate de ceas, întrebă pe mama sa: „Căți bani ai?”

— O rublă și șasezeci de copeici.

— Dă-mi mie cete șasezeci de copeice.

— Pentru ce?

— Pentru drum.

— Așa dar pleci?

— Da, plec.

— Ei atunci... du-te fiul meu. Când vrei să te pornești?

— Măine.

În zorii zilei, îi dete mama binecuvântarea ei și icoana S-tului Nicu-

iaie.

Ionică își închie bine chimirul, își luă securea, își îndesă căciula în cap, plesni din palmele ce erau vă-

Dintre vechii societari ai Teatrului nostru Național — totți cu merite mari și multe în mersul istoricului instituției — se deosebesc o figură etern simpatică, pururea caracteristică, de o amploare extraordinară: a d-lui Ion Niculescu.

Noi nu aducem aminte de mult. Noi cunoaștem pe Ion Niculescu de mai bine de douăzeci de ani și l-am văzut mai întâi făcându-și loc și mai apoi stăpânind acest loc cu toată vigoarea unui talent neasemănat în strălucita falangă a artiștilor mari cari au fost Manolescu, Iulian, Mateescu, falangă în care toate talentele erau tot atât de neasemănite.

L-am văzut mai apoi pe d. Niculescu păstrându-și locul cu deosebire înalt printre artiștii tineri cari năzneau să înlocuiască pe marii dispăruți, și l-am văzut menținându-și personalitatea pururea adevărată, pururea nesilită, pururea puternică printre toate celelalte ce încercau să se definească în jurul d-sale.

Căci dacă d. Ion Niculescu este și astăzi, după mai bine de douăzeci și cinci de ani de carieră, într-un timp când progresele teatrului urmesc prin repezițiunea cu care se produc, dacă este și astăzi fruntaș între artiștii întâei noastre scene, este că n'a încercat nici odată să iasă din adevărul personalității lui și că pe acest adevăr a știut să-l redea totdeauna cu acea vigoare ce

nu este îngăduită de cât talentelor adevărate.

D. Ion Niculescu este unul din acei artiști despre cari se spune că „unplu scena”. De fapt, din atitudinea, din mișcările, de pe masca lui Niculescu se degajază atâta exhuberanță, atâta sinceritate, atâta jovialitate în cât luminează tot împrejurul. Cine nu și-l aduce aminte pe Niculescu în „Moștenitorii”? Cine va uita vre-o dată gestul acela monumental, ce domină toată situația, al lui Niculescu—Isidor—când își reneagă familia ingrată? Și-apoi, în tot lungul lui șir de creații, cine nu și-l amintește pe Niculescu al cărui ochi debitează ei singurii roluri întregi, ale cărui atitudini sunt ele însăși capo d'opere ca situații de comedie?

...Dar nu în câte-va rinduri sub o ilustrație se poate caracteriza o personalitate artistică cum e distinsul societari al Teatrului Național și nici o înșirare a creațiilor lui — cuprinzând tot clasicismul lui Molière și Regnard, tot teatrul lui Alexandri și Caragiale, toată comedia modernă—nu se poate face.

D. Ion Niculescu este una din cele mai de preț podoabe ale Teatrului nostru și atâta vreme cât va fi acolo îl va fi podoabă, căci pe Ion Niculescu nu l-a ajuns nimeni și nimeni nu l va întrece.

Aldor.

râte în mânăși cu un deget și zise: „Rămâi cu bine”...

— Dumnezeu să te păzească! Păzește-te de orașeni, fii prevăzător cu dansii, ei sunt șireți. Nu bea vin.... iea seama!

— Bine! zise Ionică; își puse căciula pe ureche și porni pe drum.

Era încă întuneric. Ionică abia făcu zece pași de la coliba sa și când se întoarse spre mârșă, care sta la poartă, nu-i mai putu cunoaște chipul ci auzi numai vorbele ei, ce sunau înfricoșător în tăcerea nopții: „Vinul te duce la ruină, Ionică... și din drumul femeilor de la oraș să fugi... bagă de seamă ai putea căpăta vre-o boală rea!”

— Rămâi sănătoasă! strigă Ionică.

Acum prinse de odată milă pentru mama sa, îi păru rău după sat, după vechea colibă. Stătu și ascultă... dar totul era liniștit... mama era deja dusă. Oftă și pași înainte în nemșcata și tăcuta întunecime, ce nu era atinsă încă de auroră...

Pe când mergea peste câmp, se gândea că poate va reuși la oraș să aibă vre-un câștig bun, că la primăvară se va întoarce acasă și se va însura cu Vasilisa — și se gândi la Vasilisa, fata cea voinică și frumoasă... sau poate va găsi un serviciu ca argat la vre-un neguțător bogat și nu se va mai însura cu Vasilisa, ci cu vre-o fată dela oraș.

El pași voinicește înainte, iar înapoia lui începu aurora a roși orizontul; neobservat dispărură umbrele nopții și razele galbene ale soarelui de iarnă luciră peste câmpiile acoperite cu omăt; zăpada scârțâia tare sub pașii săi și Ionică începu a cânta un cântec.

Drumul fu plăcut și-i păru ușor, piciorul nu i se cufundă în zăpada înghețată de pe drum; aerul rece, curat, îi învioră fața și depărtarea albastră era uimitor de frumoasă. Oamenii pe cari îi întâlnea din când în când, îl priveau blând și prietenește. Pe musteața i se pusese promoroaca, flăcăul întinse buza de sus înainte și privi mulțumit — musteața i se păru a fi lungă și frumoasă. Un corb mare, negru ca smoala se fudulia lângă drum.

Ionică șueră, corbul se uită după el și se apropie mai tare de drum. Atunci plesni Ionică așa de tare din mâinile-i înmănușate, că pocni ca o împușcătură, dar pasărea nu se sperie nici acum.

— Cobe! mormăi Kuzin și pași mai tare înainte.

Pe la amiază, când Ionică făcuse jumătate din drum, se stărnî un viscol. Ici, colo, zburau nouriși de zăpadă ușori, străvezii și fața lui Ionică fu acoperită cu pulbere albă fină. Câte odată se ridicau înaintea picioarelor sale valuri de zăpadă, ea și când ar fi vroit să împiedece flăcăului mersul înainte, apoi iar îi suflă vântul în spate și îl mâna înainte.

Depărtarea era acoperită de nori întinecați, vântul șueră, sufla peste pământ, ștergea toate urmele și urla în tonuri triste îndelungate. Oamenii și caii ce ieșeau din când în când, apăreau și dispăreau ca pietrele pe apă Ionică închise ochii mergând înainte în întuneric, însoțit de oftările și tânguirile vântului. Șoldurile îi dureau, picioarele îi deveniră greoaie.

Pășind șovăitor, străbătea prin omăt și gândi supărat la mama sa: „Ea șede liniștită acolo și eu trebuie să alerg!”

Apoi deveni atât de obosit, că nu mai gândi la nimic, dorind numai să ajungă cât mai degrabă la oraș, pentru a se odihni și a bea ceai. Cu spinarea încovoiată și cu capul plecat, mergea înainte ca un taur și nu observa nimic împrejurul său, până ce prin urletul viscolului răsună un vuet îndelungat de șuerătură de fabrică. Ionică stătu, se uită în sus și oftă adânc. Apoi scoase banii din buzunar și-i băgă în gură, pentru ca să nu ispitească cu sunetele lor pe orașeni.

Învălit într-o pătură alburie de omăt, orașul părea ca un nor uriaș ce s'a întins peste pământ. Clopotele bisericilor sunau. Vântul ducea sunetele mai departe și cu urletul său acoperca cântecele lor pioase. Ionică își scoase căciula, făcu semnul crucei, zicându-și în sine: „Acum am ajuns la țintă!”

Trad. de Al. Dăscălescu

PROVERBE

Cine șade, coada i cade.

Dacă nu e cheag brânză nu se face.

Gândul nebunului ia marginea pământului.

Paște iarba pe care o cunoști.

Nu te uita la câine ci la ai cuî e căinele.

Mai bine o zi șoim de cât o vară cioară.

CEALALTĂ

MARE ROMAN de HEIMBOURG

— Urmare —

— Bine înțeles. e ars așa de bine cum nu a ars nici o hârtie pe care erau scrise cuvintele cele mai perfide. Bună seara Toaneto.

— Ai vești de la prințul ?

— Da, ca în toate zilele.

— Vești bune ?

— Incepu să rădă.

— Fiește că bune. Noapte bună Toaneto!

Așa urmă în fiecare zi, eșind la pimbare cu trăsura și pe jos prin parcul care era pentru toată lumea. Acolo întâlneam într-o seară, venind din târg. Cu toată roșcața obrazilor ei, fusei foarte surprinsă ce schimbata o găsi; ochii ei erau vineți, și mersul mai încet e de obicei.

Pentru numele lui D-zeu, Charloto, ești bolnavă? o întreabai eu speriată.

— De loc, îmi răspunse ea, mergândul alături de mine.

— Ești așa de aprinsă la față!

— Ce, vrei să zică de mine că m'am stins? O priveam cu luare a mințe. În adevăr își dăduse cu roșu pe obraji! Mi păru așa de rău, în cât mă întorsei cu spatele la ea, să nu vadă tristețea ce simteam, văzându-o în așa hal.

— Te rog Loty, spune-mi dacă prințul cunoaște intențiunile tatălui său?

Tăcu un moment, apoi îmi răspunse:

„Este probabil că a primit scrișoarea în care îi vorbeam despre tot, dar mi-a răspuns la alte întrebări ce i-am făcut, afară de aceasta.

— Și ce înțelegi tu prin această?

— Că nu vrea să mă neliniștească pe mine, mai mult, și că a vorbit zăpărat cu Ducele în această privință.

— Și vrei să aștepti?

— Nu, i-am cerut un răspuns pozitiv.

Iar trecură câteva zile. Soră-mea slăbea și se îngălbenea și mai mult, cu toată roșeața ce își da pe față. Nici scrisorile, nici cadourile precum nici florile nu lipseau; totul mergea ca de obicei; ea cânta la pian, se plimba ca și cum n'ar fi fost nimic. Într-o zi însă îmi spuse că scrisese Elizei de Recken anunțându-o că are să vină la Berlin; că nu mai putea îndura plictiseala din Rotenburg și că va pleca spre sfârșitul lunii, luând și pe Amite, femeia ei de casă.

Pe domeniu treceau zilele mereu pline de îngrijorare, dar într-o bună dimineață, o telegramă ne aduse vestea cea mai îmbucurătoare.

„Vor sosi astăzi seară, Toaneto, îmi strigă D-na Roden intrând busna în odaia mea, ține și citește.”

În adevăr depeșa era dată din Dresda și spunea așa:

„Sosim astăzi seară la orele opt. Muller.”

D-na Roden nu mai putea de bucurie, se sucea și se învârtea de colo până colo prin odaie, chemându-și toate slugile și spunându-le:

„Alergați în grădină, dragii mei; rupeți tot ce găsiți verdeață și flori; d-na Sofio merge de tăietii cei mai mici pui. Toaneto, scumpa mea, crezi că are să poată mânca pui? Să faci și un compot de mere. Sofio, știu cum îți place; și d-na Toaneto, micuța mea, du-te la grădinar și poruncește să facă o cunună de lauri; o merită dragul meu copilăș.”

Din bucătărie, alergă în odaia pregătită pentru bolnav, deschise ferestrele și strigă la vizitiu:

„Curăță frumos trăsura, George, apoi dă o fugă până la preot și apoi la d. inspector; spune-le și d-lor din partea mea multă sănătate și că astăzi seară vine d. Charles. Treceți și pe la d. doctor și spune-i că îl rog să vie să mă vadă pela orele 8 și

jumătatea; mai bine să fie și d-lui aici. Când te întorci să te abată pe la berărie și să poruncești pentru voi un butoi cu bere. La orele sease ai să fii gata cu trăsura la scară, căci vreau să mă duc înaintea băiatului la Triebelsberg.”

Casa parcă era de odată un furnicar. Toată prisa fu numai verdeață; d-na Roden și Gertuda, eu și toate mâinele îndemânatică, făceau la coronițe și la ghirlande. În mijlocul nostru d-na Roden se opri de odată, și acoperindu-și fața cu mâinile îmi zise cu durere:

„Mă gândesc, Toaneto la acei nenorociți, cari nu mai au pentru cine pregăti cununii, de vreme ce acel pe care iubesc, nu se mai întoarce nici odată!”

Când se făcu seară, d-na Roden plecă înaintea fiului ei, cu o provizie de perne și plapumii, ca să nu i lipsească nimic. Eu rămăsei singură acasă, recitind răspunsul tutorelui meu, care îmi spunea că aș putea intra numai de cât în spitalul Sfintei Elizabeta. Mă întreba ce se întâmplase de vroiam să părăsesc așa repede azilul în care păream așa de mulțumită la început.

Cum să-i mărturisesc adevărata cauză?

Vai! nu îndrăsnisem nici d-nei Roden să-i spun; îmi lipsea curajul ori de câte ori voiam să încep mărturisirea mea. D-na Roden în tot deauna mă întrebarea astfel: „Nu e așa Toaneto, că la iarnă vom isprăvi covorul pe care l'am început pentru Charles?”; sau: „La iarnă, ai să-mi citești și mie din când în când, căci ochii mei s'au slăbit binișor, sau: „O să trebuia să înveți whistul, micuța, căci astfel ai să te plictisești bine între mine și băiatul meu bolnav.”

Când îmi vorbea așa, mi se usca gâtul și nu mai puteam scoate o vorbă de emoțiune. Alte ori îmi ziceam că atât cât nu s'o hotără cu soarta sorii mele, nu aveam dreptul să plec și s'o las.

Eram foarte turburată, tremuram la gândul că aveam să văd pe Charles Roden. Zi și noapte mă gândisem la el, și din momentul când d-na Roden mă luase în brațe, mă strinsese zicându-mi: „Toaneto ce ne vom face noi dacă nu se va întoarce?” din acel moment, nu mă mai puteam ține să nu fiu mereu cu gândul la el, cu toate că o voce secretă îmi zicea adesea or: „Ai uitat că tu pentru el nu ești de cât: „Cealaltă?”

Nu, nu uitasem; trebuia, voiam să fiu cumințe. Charles Roden nu era pentru mine de cât un prieten, un frate, ceva mai mult, un bolnav, slab la corp și la minte; inima lui nu se vindecase de rănilor făcute de soră-mea.

Soarele apusese de mult, și eu stam tot la fereastră, privind pe uliță, printre castani; zăream și ferestrele vechei noastre case, aurite de ultimele raze ale Apusului.

Însfârșit, auzii în depărtare șgomotul trăsuri și ropotul cailor: erau ei! Mă îndreptai înspre scară, încet, scoborând câte o treaptă, una după alta, căci picioarele parcă mi-erău de plumb; nu mai puteam înainta; însfârșit ajunsei jos și mă băgai printre oamenii casei cari așteptau în curte. După capră—David ne făcea semn, ca pentru a ne zice: „Amândoi, potoliți-vă bucuria, nu am sosit încă!”

„Iată ne ajunși, Charles, zise d-na Roden; uite și Toaneta”, și cu o voce slabă el îmi zise:

„Bună seara d-ră Antoaneto!”

D-zeule mare! Era el! Este cu putință! Muller se dete jos cel dintâiu, apoi David după capră; amândoi veniră la ușa trăsuri, d-na Ro-

den se dete și dansa joc; nu puteam să o văd bine la față; ea însă mă strânse binișor de mână și cu multă blândețe îmi zise:

„Binișor!”

Muller și David ridicară pe rânit cu multă băgare de seamă și îl dușeră în casă ca pe un copil, pe când îi zărir în lumină fața slăbită și ochii stinși și cercuiți.

Mă simțeam aproape paralizată: unde era înăuntrul voinic, care cu două luni înaintea, se despărțise de noi, plin de viață? D-na Roden îmi făcu semn s'o urmez, și îmi șopti: „Taci Toaneto, nu trebuie să i turburăm.”

„Patul meu, mamă, zise bolnavul; când voi fi în pat, vor veni toți ca să le zic bună sosit.”

Nimeni nu cuteza să vorbească; cununile și ghirlandele de flori și verdeață, precum și masa mare întinsă, păreau o amară ironie.

Duceți-vă repede de chemați d-rul, zise d-na Roden închizând ușa în urma ei.

— D-ne! ce schimbata ei exclamă Gertruda. Toți plângeau: numai eu stam ca împetrită neputând zice nimic.

Ușa se deschise; urmată de David oare se duse la bucătărie, d-na Roden mă întrebă:

„Toaneto, tot mai ești decisă să te duci la Weimar ca să îngrijești de bolnavi?”

Eu mă uitai la ea înspăimântată.

„Crezi că nu am observat nimic? urmă ea cu blândețe; dar dacă vrei, vei găsi și aci aceia ce cauți!”

Eu îi întinsei mâna fără a răspunde.

„Să-ți lădăruiesc D-zeu! zise ea, acum nu mă poți părăsi!”

Intrai în odaie la mine, luați o pereche de pantofi în locul ghetelor, un șorț alb și o ajunsei când trecea prin coridor cu un lighian cu apă și cu o bucată de pânză.

„Du-mă lângă el” îi zisei eu. Dându-mi mie lighianul îmi răspunse:

„Vino după mine.”

Mă apropiam încet de pat. Charles avea ochii închiși de oboseală; brațul lui bolnav era pe plapumă, legăturile erau murdare de drum, și mă apucau binișor să i desleg. El deschise ochii și mă recunoscu; un zîmbet îi lumină fața și întinzându-mi mâna lui stângă, îmi zise:

„D-ta ești, d-ră Antoaneto? Mulțumesc. Te simți mai rău după un drum; sunt puțin obosit dar sunt fericit că sunt acasă!”

— Da, copilul meu, avem să te vindecăm! zise d-na Roden sărutându-l; dar acum te rog să nu mai vorbești, ești prea obosit.”

După ce d-rul Rother îi examină rana, îmi dete primele instrucțiuni ca să îl îngrijesc.

— Grije mare, d-ră, o mare curățenie și exactitudine; are să fie toate bune; nimic nu e mai bun ca mâna delicată a unei femei pentru a îngriji o rană, nu e așa Charles?

— Da, nașule, răspunse acesta, încercând a glumi.

— Știu, acum eu nu mai am multe de făcut: răbdare, aer și hrană, astea au să te îndrepte cât de curând; prin urmare d-ră, exactitudine și curățenie.”

Mângăie apoi bolnavul pe obraz și îl conduse în sala de mâncare. D-nei Roden îi făcu mare plăcere să stea cu cineva la masa cea mare, pregătită în onoarea fiului meu. Muller și începuse să mănânce, doctorul se așeză lângă el și mă rugă să le țin și eu tovărășie pe când își turnau câte un pahare de bordo.

„Doctore, întreabai eu, este rău bolnavul nostru?”

„Ce să-ți spun? Este slăbit, dar are să se îndrepte, nu aveți teamă, d-ră; beați în sănătatea bolnavului d-voastră.”

— Atunci nu avem de ce ne speria?

— De nimic, d-ră; fii curajosă și vino colea lângă mine de gustă din acest pui; vezi ce bine l-a fript Gertruda?

Doctorul mănca cu multă poftă și Muller nu se lăsă mai pe jos.

În sfârșit doctorul se ridică, scoase ceasornicul și apoi foarte grăbit mă luă de oparte și îmi spuse:

„D-ră, vezi că are să aibă căldură, poate chiar să abuzeze puțin; nu vă speriați, și îngrijește d-ta ca biata bătrână să nu se obesească afară din cale. Rana s'a cam iritat puțin din cauza drumului; dacă prea arde pune-ți puțină gheață la cap, aveți gheață în pivniță, așa e? Dar mai cu seamă fiți cu sânge rece și liniștite; eu viu mâine de dimineață de tot.”

— Nu i-a făcut bine drumul, așa e?

— Rana este destul de gravă, și drumurile nu prea sunt bune în asemenea cazuri. Dar e de o mie de ori mai bine pentru el că a venit acasă, decât ar fi fost într'un spital, unde sunt atâtea miasme și infecțiuni. Ai curajul, te rog, dacă nu, nu te poți primi ca îngrijitoare de bolnavi...

Hotărât, nu puteam părăsi Rotenburgul. Câte va zile le petrecurăm urâte de tot, căci bolnavul nostru avea friguri și suferea grozav, aiurări peste aiurări, și nu înceta de a pronunța numele sorii mele.

„Nu este numai rana, mai sunt și oboselile emoțiilor prin care a trecut înainte de a pleca, zicea doctorul când mă vedea plouată, și când mâinile îmi tremurau, făcând vro legătură.

AXII

Toamna se apropia din zi în zi. Vântul mătura frunzele moarte din pomi și le asvârlea în vârtej până sub ferestrele noastre; de multe ori ploua, era frig și nor. zilele monotone cari treceau peste noi, ne apăsa îngrozitor pe toți.

Astfel veni 1 Octombrie. Focul din sobe răspânda acum o căldură plăcută în odaia bolnavului, și cu toți norii întunecoși din afară, în odaie părea că lucește un soare bine-făcător, căci bolnavul nostru se simtea în adevăr mult mai bine și ceruse să-i facem lectură.

„Tu nu ai să poți, mămică dragă, zise el, are să fie prea obositor și pentru ochi și pentru vocea ta, dar poate d-ra Antoaneta...” întorcându-se apoi în spre mine și întinzându-mi mâna stângă, urmă: „Sunt cam indiscret iartă-mă, dar un bolnav are multe dorinți, trebuie s'o fi remarcat.”

Eu alergai repede în salon să iaș jurnale; eram așa de mulțumită că începui să cânt.

De odată privirile mele se opriră la castel și-mi amintii că în ziua aceea trebuia să mă duc să văd se face soră-mea.

În tot timpul cât ținuse spaima și grija noastră de bolnav, nu putusem să mă duc s'o văd; aflasem însă că renunțase la proiectul ei de a se mai duce la Weimar, dar continua de a eși în lume cât mai mult cu putință.

Poate după prânz să mă pot duce s'o văd, îmi zisei eu; de data aceasta voi încerca să rezist privirilor rugătoare ale bolnavului meu, care mă urmăresc nemișcat de cum vreau să părăsesc odaia.

„Bolnavii, d-ră, îmi zicea d-rul sunt mari egoiști; nu acordă nici o odihnă acelor cari îngrijesc de ei, sunt chiar geloși; dacă ar vedea că îngrijesc și de alți bolnavi, afară de el singur; trebuie să înduri cu răbdare; plictiseala îi fac așa de exigenți.”

— Adevărat, d-ră, răspunse Charles, ai face mai bine să numești această recunoștință...

„Frumoasă recunoștință, băte, lasă că știu eu!...”

Eu luasem jurnalele și treceam prin coridor ca să intru în odaia bolnavului. Se răspânda un miros delicios de poame; ușa de la pivniță era deschisă; slugile cărau la coșuri cu poame pentru iarnă.

A se citi urmarea în „Universul Literar” care va apare Duminică viitoare.

TRANDAFIRUL

Un trandafir m-am prins în piept aseară
Un trandafir cu fragede petale,
Și mprăștiat alături măsoare pe câte
în cât credeam că tar e primăvară.

Dar când l-am luat din piept, atâta jală
Cuprinsu-mă, și 'ncet, la locu-i mui
L-am prins, a sule foi se scutură
Dăru câte-va mai rămăsese pale.

În el era atâta duioșie
Și-ajută dor de-al meu zăcea într'insul
Că făr' să vreau mă podidi 'acel plânsul.

Așa și noi în viața-ne pustie
Trăim o clipă dulce, fermecată
Și-apoi nu știm de am trăit vre-odată.

Mihail Alexandrescu

DIN LUMEA ANTICA

PICTORUL APELLES

Scriitorii greci nu sunt de acord în privința locului nașterii acestui pictor. Se știe numai atât, că el a trăit în insula Cos. Nu se știe însă cu siguranță în ce oraș s'a născut, în orașul Colophon sau în Ephes.

Ceea ce însă se știe cu siguranță e faptul, că el a fost scolarul unui pictor vestit Pamphil, ce a trăit pe la anul 332 înainte de Christos.

Scriitorii greci ne spun, că pictorul Apelles a trăit la curtea lui Alexandru cel Mare, regele Macedoniei, iar după moartea lui Alexandru a trăit la curtea lui Ptolomeu, regele Egiptului. Activitatea pictorului Apelles era extraordinară. El nu petrecea nici o zi fără să nu lucreze.

Scriitorii latini vorbind de activitatea lui Apelles, se exprimă în modul cel mai elogios posibil: „Nulla dies sine linea”. Nici o zi fără linie.

El își expunea operele sale în public și asculta ascuns după o perdea aprecierile vizitatorilor.

Se spune că odată veni și un cismar să vadă tablourile lui Apelles. Cum le examină, începu să facă critica unei sandale, pe care pictorul nu o făcuse pe placul său :

— Ce mai sandală bocăie a făcut pictorul Apelles ! Dacă aș fi făcut-o eu, zise cismarul, de o mie de ori ar fi eșit mai bine. Să-î fie rușine să facă asemenea caricatură !

După aceasta cismarul începu să critice și restul tabloului.

Auzindu-l Apelles, de-odată îl opri prin următoarele cuvinte :

— Cismarul să nu treacă dincolo de sandală, de încălțăminte.

Cuvinte care au rămas ca proverb în decursul timpurilor, exprimate de scriitorii latini astfel : „Ne sutor ultra crepidam”.

Românul zice :

Nici din talpă cep de bute,
Nici din mojie om de frunte.

Aceste cuvinte se aplică pretenșilor critici cari, neavând cunoștințe suficiente, se cred totuși cei mai capabili judecători, apreciatori ai ori-cărei opere de artă.

Alexandru cel Mare avea un cult pentru Apelles.

— Numai tu ești în stare să-mi faci portretul mai bine decât toți pictorii, îi zise regele.

— Mi-oi da toate simțurile să-î fac pe placul Majestății Voastre, îi răspunse Apelles.

Principalele tablouri ale lui Apelles au fost : *Alexandru tânărul* și *Venus dormind somnul cel mălin*. Acest din urmă tablou a fost atât de frumos zugrăvit încât nici un artist n'a îndrăznit să-l termine.

Se crede că tabloul cunoscut sub numirea de *Nuptia aldobrandinae* (nunta aldobrandină), după care s'a luat o copie, aflătoare la muzeul Luvru din Paris, a fost făcută după unul din tablourile celebrului pictor antic Apelles.

A. Vântul

Ilustrația noastră colorată

Sosirea misiunii engleze la Sinaia

Precum se știe, Duminica trecută a sosit la Sinaia misiunea engleză însărcinată să notifice Suveranului nostru încetarea din viață a regelui Eduard VII și urcarea pe tronul Angliei a regelui George V.

Șeful misiunii era feldmaresalul Roberts.

Misiunea a fost întâmpinată la gara Sinaia de către d. Alex. Djuvara, ministru de externe, și un numeros public.

Ilustrația noastră de azi reprezintă scena sosirii misiunii în gara Sinaia.

DIN HAZUL ALTORA

Nu e primejdie

Un țaran venise la târg, la avocatul care îi susținea un proces, și-l adusesse banii. Când fu să plece se înserase.

Avocatul se oferă să dea țaranului un servitor să-l ducă până la han, dar acesta refuză.

— Atunci, ia seama, zise avocatul, sunt o sumă de pungași prin târg.

— Lasă, domnule, răspunse țaranul ; cine să se mai ostenească să mă pungașească văzându-mă că es de la deta !

SFATURI CASNICE

Cum se scot petele de unsoare de pe hârtie.—Ca să se scoată petele de unsoare de pe hârtie se amestecă în părți egale piatră acră arsă și floare de pu-cioasă. Se freacă pata, cu degetul, cu acest praf, după ce s'a udat puțin hârtia, și pata dispăre.

JOCURI

Problemă de calcul

D. S. Bernandus, loco, propune următoarea problemă de calcul :

Am trei coșuri cu mere. În primul și al doilea sunt, la un loc, 384 mere ; în primul și al treilea, la un loc, 363 și în al doilea și al treilea, la un loc, 314.

Se întreabă câte mere sunt în fiecare coș ?

Cupoanele și deslegările se trimit administrației, strada Brezoianu, 11.

Deslegarea problemei din «Universul Literar» No. 33. este :

40	90	20
30	50	70
80	10	80

Persoanele care, prin tragere la sorti, au câștigat câte unul din cele 10 volume-biblioteca, acordate ca premii, sunt următoarele :

București : d-nii Ioan Dascălu și Iancu Ștefănescu, d-soarele Margareta Bulgăreanu și Olga V. Ionescu.

Cislău : d-na Paula C. Burcă.

Ploiești : d. Ghiță D. Caracoleanu.

Gara Rosești : d. I. M. Ionescu.

Sinaia : d-soarele Alexandrina Dobrescu și Lily Boisguérin.

Ostrov : d. Ardaș Cassargian.

POȘTA REDACȚIEI

C. Mih., loco. — Ziarul nostru nu publică asemenea impresii.

E. Măl., Bacău. — Articolul d-stră va fi de știință, dar nu știință popularizată, cum am înțeles că vreți să scrieți. Renunțăm.

Liviu C., loco. — Treceți pe la redacție.

Casă de Sănătate

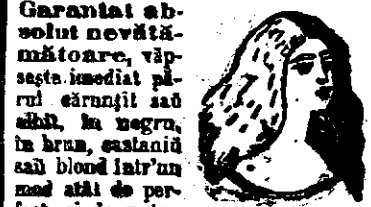
SPECIALA PENTRU
BOALE DE FEMEII
— SUB DIRECȚIA —
Doctorului I. KIRIAC
Chirurg primar; șeful serv. de gynecologie al spitalelor Eforiei
SECȚIE SEPARATĂ pentru BARBAȚI
(hemoroide, hernii, tumori, calcule vesicale, stricturi uretrale, etc.)
Strada Sf. Ionică 8, în dosul Teatrului Național
— TELEFON 2/96 —

INAINTE și DUPA
Întrebuințarea Cremei și Pudrei „FLORA”
PASTA BUCOL APA de
de dinți GURA
1 leu 1 leu 50

SĂPUN DE TOALETĂ
„FLORA”
De o calitate ireproșabilă, foarte bine parfumat, catifelează mâinile și tenul. Bucata lei 1.25.

VOPSEA de PĂR RAPID
Garantat absolut nevătămătoare, văpșește imediat părul cărungit sau alb, în brun, castaniu sau blond într'un mod atât de perfect și de natural, în cât nu se cunoaște de loc că părul este văpșit. Întrebuințarea mai simplă și mai ușoară ca la ori-ce altă văpșea de păr. Lei 2.50 la drogerii și farmaci.

Tusea cea mai rebelă,
bronșitele acute și cronice, tusea măgărească vindecă sigur
PECTOSIN ITEANU
—Sticla lei 3.—Drogerii și Farmacii—
Anemia cioroasă, neurastenia, histeria, slăbiciunea generală combată
HEMOFER ITEANU
Face poftă de mâncare și este unul din cele mai puternice reconstituante ale corpului slăbit.
Sticla lei 4.—La drogerii și farmaci

RECOMPENSA DE 5000 LEI

SPÂNILOR ȘI CHELILOR

Prin adevăratul «Mos-Balsam» danez se poate face să crească părul și barba în opt zile. Bătrâni și tineri, dame și domni pentru a avea păr, barbă și sprincene se servesc numai de «Mos-Balsam», căci s'a constatat că «Mos-Balsamul» este singurul leac al științei moderne, care face ca în opt până la cincisprezece zile, prin influența asupra bulbului capilar face ca părul să reînceapă a crește imediat ; iată de ce ne simțim în stare a contracta obligațiunii, pe care nici o altă casă nu ar putea să le îndeplinească. Garantat ca nevătămător.

Dacă cele ce afirmăm mai sus, nu e purul adevăr vom plăti
5000 LEI NUMERAR

Ori-cărui spân sau chel care se va fi servit de „MOS-BALSAM” șase săptămâni fără nici un rezultat.

Luați seama că suntem singura casă care oferim o adevărată garanție. Recomandat și recunoscut de medici. Feriți-vă de contrafaceri.

Vă fac cunoscut că sunt foarte mulțumit de întrebuințarea „Mos-Balsamului”. După opt zile părul a început să dea,—la început rar, dar firul puternic. După 15 zile părul s'a îndesit, a luat consistență ; redobândind culoarea lui primitivă și aceasta grație numai balsamului Dv. Mulțumindu-vă, vă prezint salutarile mele distincții.—ss. I. K. Dr. Tverg, Copenhaga.

Pot să recomand fără teamă adevăratul „Mos-Balsam” danez ; ca un leac infailibil pentru creșterea din nou a părului. Sufeream de mult de pierderea părului în cât unele locuri au rămas complet pleșuve. După 3 săptămâni numai de întrebuințare a „Mos-Balsamului” am redobândit părul pierdut, s'a îndesit, și acum am un păr lung, tare și sănătos.

ss. D-ra M. C. Andersen, Nyvestergarde 5, Copenhaga.

Un pachet „MOS” 10 lei. Ambalaj discret. Se trimite prin plată anticipată sau contra ramburs poștal. A se scrie celui mai mare magazin special din lume **Mos-Magasinet, Copenhaga 485, Danemarca.**
(Scrisorile să fronezează cu 25 bani cărțile poștale cu 10 bani).

NOUILE PREMII ALE ZIARULUI „UNIVERSUL“

Cu începere de astăzi, ziarul „Universul“ oferă abonaților săi următoarele mari și de valoare premii:

O VILA LA SINAIA

Construită anume anul acesta pentru abonații noștri, în pozițiunea cea mai încântătoare a Sinaei, pe strada Furnica.

UN DORMITOR DE BRONZ

Foarte elegant, de mare valoare, cumpărat de la „Industria Metalică Marcu“, B-dul Elisabeta No. 3

UN DIVAN-PAT ȘI UN SALONAȘ MODERN

Cumpărate de la marele magazin de mobile LA CENTRALA, Marco Dattelkremer, str. Carol No. 62

Un mare Pedestal de Marmoră

Foarte frumos sculptat, pentru flori.

Una Bicicletă, Una Pușcă de Vânătoare și Un Pistol Automat

Cumpărate de la marele magazin de arme B. D. Zissmann, calea Victoriei 44.

Un Gramofon perfecționat O Vioară sistem Stradivarius

Cumpărate de la marele magazin Jean Feder, calea Victoriei No. 54.

Un flaut ornat cu fildeș, cumpărat de la magazinul La Harpa, c. Victoriei 3.

Un ceasornic de aur pentru bărbat și o pereche cercei cu 6 pietre diamant, cumpărate de la cunoscutul magazin „Ceasornicăria Colței“.

Una pendulă de perete artistică lucrată, bătând orele.

O elegantă pendulă de birou.

Doa fructiere, cumpărate de la marele magazin de horologerie și bijuterie Th. Radivon, Bulevardul Elisabeta No. 9.

Un inel de damă cu o piatră de valoare.

10 tablouri aquarele.

Șase ceasornice pentru bărbați.

Șase ceasornice „Réveil“.

20 abonamente pentru 6 luni la „Vesella“

10 abon. pentru 6 luni la „Ziarul Călătoriilor“

Cu toate că acordă aceste mari premii, „UNIVERSUL“ menține aceleași prețuri de abonament adică:

— Lei 18 pe un an; Lei 9,15 pe 6 luni; Lei 4,65 pe trei luni —

Abonații mai primesc gratuit „UNIVERSUL LITERAR“, iar cei ce se abonează cu începere de azi mai primesc un volum din

— Memoriile Regelui Carol I —

Spre a participa la premiile acestea, abonații pe un an primesc 30 de bonuri; cei pe 6 luni, 14 bonuri; iar cei pe 3 luni, 5 bonuri.